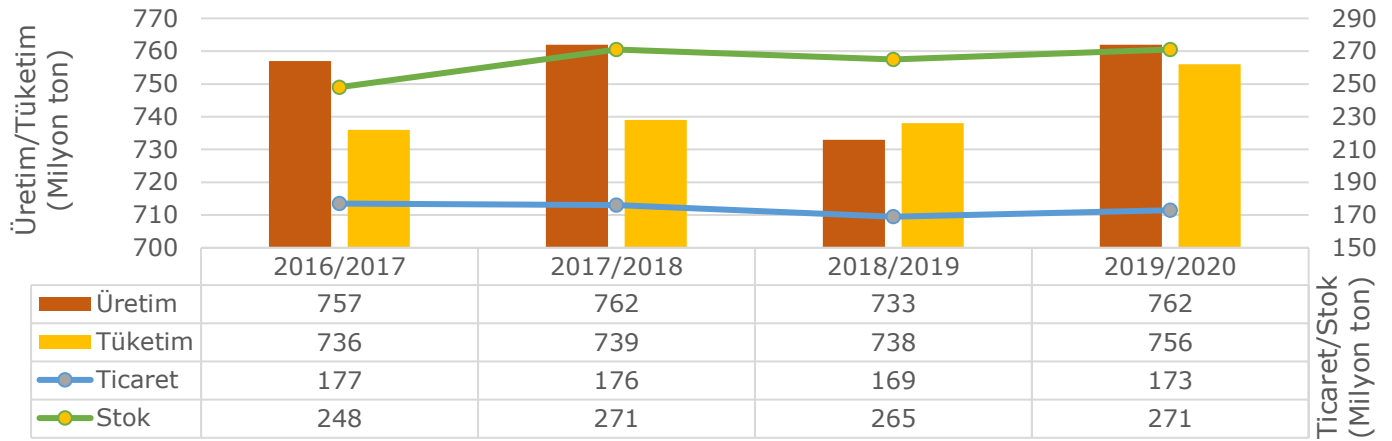

ÜRÜN MASALARI BUĞDAY BÜLTENİ

ARALIK 2019

DÜNYADA BUĞDAY

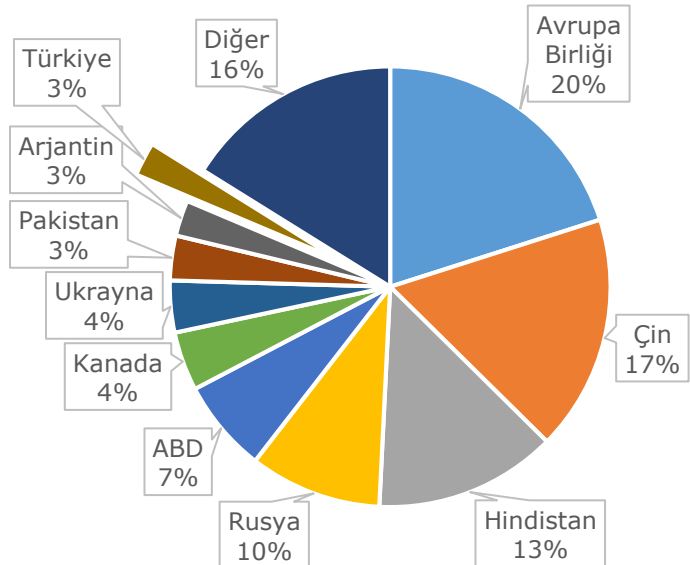

Kaynak: IGC

Dünya buğday üretimi 2018 yılında uzun yıllar üretiminin altına inmiştir. Tüketim miktarı üretim miktarını aşarak dünya stoklarında azalma yaşanmıştır. Fiyatların yüksek seyretmesi sebebiyle genel olarak ülkeler ihtiyaçlarını stoklarından karşılamışlardır. Bu nedenle buğday ticareti geçmiş yıllara oranla bir miktar azalmıştır. 2019 sezonunda ise üretim geçen yıla göre yaklaşık 30 milyon ton artmıştır. Ülkeler üretim artışı ile geçen yıl azalan stoklarını tamamlamaya yönelmişlerdir.

Sıra	Ülke Adı	Üretim (Ton)
1	Avrupa Birliği	153.000.000
2	Çin	132.000.000
3	Hindistan	102.000.000
4	Rusya	74.000.000
5	ABD	52.000.000
6	Kanada	33.000.000
7	Ukrayna	29.000.000
8	Pakistan	25.000.000
9	Arjantin	20.000.000
10	Türkiye	19.000.000
	<i>Diğer</i>	<i>123.000.000</i>
	TOPLAM	762.000.000

Üretim Oranı

Güncel hasat sonuçlarına göre AB, Çin, Rusya ve ABD'nin üretim tahminleri sırasıyla 153, 132, 74 ve 52 milyon tona yükselmiştir. Avustralya'nın şiddetli kuraklıktan zarar görmesi sebebiyle üretiminin 17.2 milyon tona düştüğü tahmin edilmektedir. Arjantin üretim tahmini ise ülke rekoru ile 19-20 milyon ton arasındadır.

İhracatçı ülkelerden AB ve Rusya üretimi artarak Avustralya üretimindeki azalmayı telafi ettiği için bir dengelenme sağlanmıştır. Uluslararası ticaret ise büyük ihracatçı ülkelere olan talebin azalmasıyla bu ay yavaşlamıştır. Küçük ölçekli üretim yapan ülkelerin verimlerinde yaşanan olumlu gelişme küresel ticareti azaltmıştır. Ancak **Ülkemiz ve Mısırdan gelen güçlü talep ile Karadeniz ticareti son bir kaç aydır yüksek seyretmektedir.**

Dünya ihracatı; AB, Rusya ve Ukrayna ihracat artışları, Avustralya'daki düşüşleri telafi ederek 3 milyon ton artışla 173 milyona yükselmiştir. Ukrayna hasat sezonunun ilk 6 ayında geçen sezonun toplam ihracat rakamı olan 15 milyon tona ulaşarak rekor ihracat artışı gerçekleştirmiştir. Küresel tüketim 756 milyon ton ile geçen yıla göre % 3 artacağı tahmin edilmektedir. Küresel arzın tüketimden daha fazla olması ile 2019/20 dünya stoklarını 271 milyon tona yükseltmiştir. Çin bu stokların 147 milyon tonu ile yaklaşık % 50'sine sahiptir.

DÜNYA BUĞDAY FİYATLARI

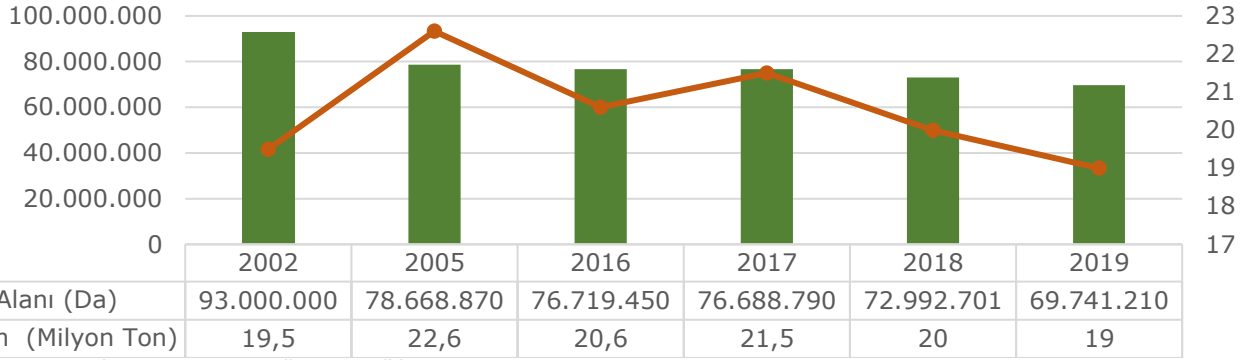
2019 Aylar (\$/ton)	Arjantin	Avustralya	Karadeniz	AB	ABD	Kanada
Temmuz	243	248	195	192	212	223
Ağustos	229	250	188	184	196	211
Eylül	228	265	190	188	209	252
Ekim	196	265	210	201	215	247
Kasım	197	265	200	208	223	238

Kaynak: USDA

Genel olarak Avrupa, Rusya, ABD ve Kanada'da gerçekleşen üretim artışı fiyatların geçen yıla göre aşağı seyretmesine sebep olmuştur. Ancak ihracatçı ülkelerde fiyatlar önceki ayların hasat baskısından kurtularak eylül ve ekim ayında artış göstermiştir. Avustralya'da yaşanan kuraklık sebebiyle buğday fiyatları bölgesel olarak yükselmiştir. Arjantin'deki üretim artışıyla ülke fiyatları geçen yıla göre 50 \$ aşağı inmiştir.

Ekim ayında ihracat talebinin artması sebebiyle Karadeniz buğday fiyatları bir miktar yükselmiş olmasına rağmen Kasım ayı itibariyle tekrar eski seviyelerine gerilemiştir.

TÜRKİYE'DE BUĞDAY

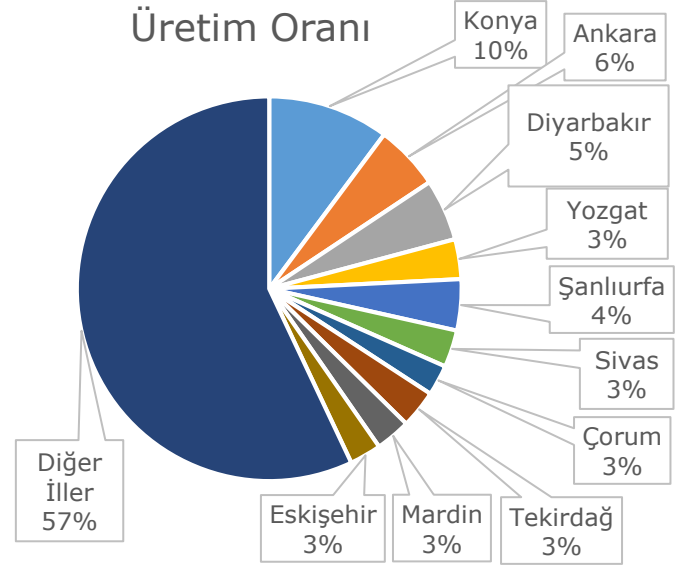

Kaynak * 2019 Alan İVA 2. Tahmin, Üretim TÜİK 2. Tahmin

Geçmiş sezon kuraklığa bağlı yaşanan üretim azalması, fiyatların düşük seyretmesi, girdi fiyatlarının aşırı yükselmesi, 2018/2019 sezonu için buğday üreticisinin alternatif ürünlere yönelmesine sebep olmuştur. İklimsel olarak şartların normal gitmesine ve bölge ülkelerindeki üretim artışına rağmen ülkemizde alan azalmasından ve ürüne yetersiz bakımdan kaynaklı üretim azalması yaşanmıştır.

Sıra	İl Adı	Alan (da)	Üretim (ton)
1	Konya	6.796.225	2.037.936
2	Ankara	4.640.150	1.093.264
3	Diyarbakır	3.233.893	1.038.026
4	Yozgat	3.094.615	670.513
5	Şanlıurfa	2.780.873	860.601
6	Sivas	2.699.788	624.119
7	Çorum	2.077.483	515.031
8	Tekirdağ	1.877.991	637.685
9	Mardin	1.831.943	589.174
10	Eskişehir	1.822.210	531.121
	<i>Diğer İller</i>	<i>42.137.530</i>	<i>11.402.530</i>
	Toplam	72.992.701	20.000.000

Kaynak: TÜİK 2018

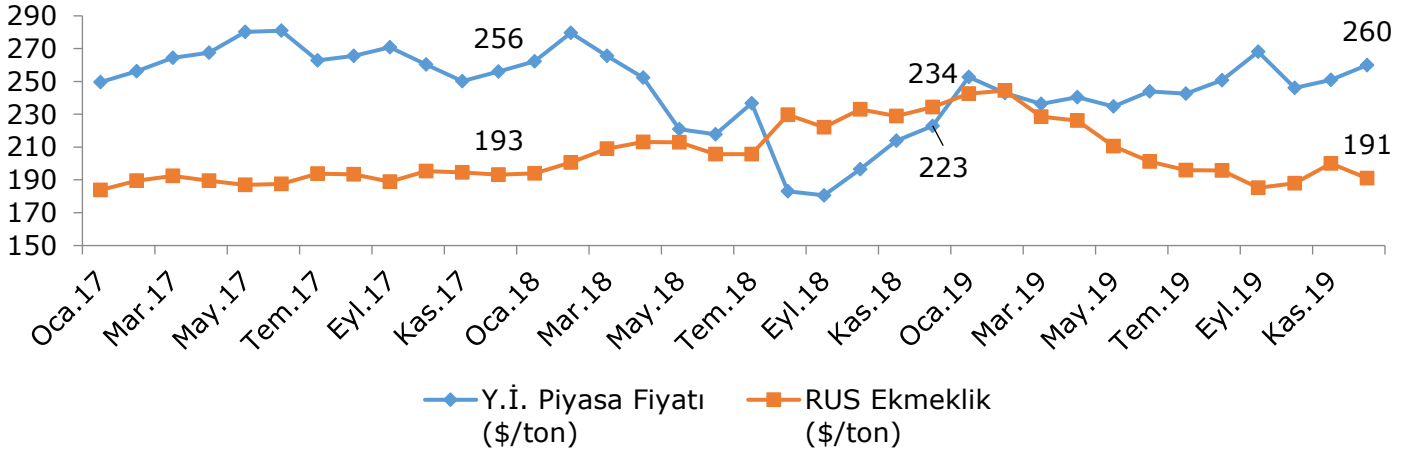
Güneydoğu Anadolu Bölgesinde bahar aylarındaki aşırı yağıştan kaynaklı özellikle Makarnalık Buğdayda verim ve kalite kaybı yaşanmıştır. **İç Anadolu Bölgesinde** verimde herhangi bir kayıp yaşanmamıştır. **Marmara Bölgesinde** mevsimsel şartların iyi gitmesiyle birlikte rekor derecede bir verim artışı gerçekleşmiştir. Üretimde düşük bir orana sahip **Doğu Anadolu Bölgesinde** mayıs ayında yaşanan ani sıcaklık artışı ve kuraklık verim kayıplarına sebep olmuştur. **Diğer bölgelerde** yaşanan gelişmeler üretimde fazla bir değişikliğe sebep olmamıştır.

YURTIÇİ BUĞDAY FİYATLARI

Yerli Buğday Piyasa Fiyatı	6 Aralık 2018 (TL/ton)	6 Aralık 2019 (TL/ton)	6 Aralık 2019 (\$/ton)
Ekmeklik	1.217	1.522	265
Makarnalık	1.260	1.860	324

Kaynak: TMO Bülten

Aralık ayı başı itibariyle yurtiçi piyasa ortalama fiyatları **ekmeklik kırmızı sert buğday için 1.500 TL, makarnalık durum buğday için ise 1.850 TL** bandında seyretmektedir. Bulgur ve irmik sanayisinin gelişmiş olduğu **Güneydoğu Anadolu illeri borsalarında ise kaliteli makarnalık buğday 2.000 – 2.100 TL arasında** işlem görmektedir. Bu borsalarda yerli makarnalık buğday camısı yapısı nedeniyle bulgur ve irmik sanayisinin tercih sebebidir.

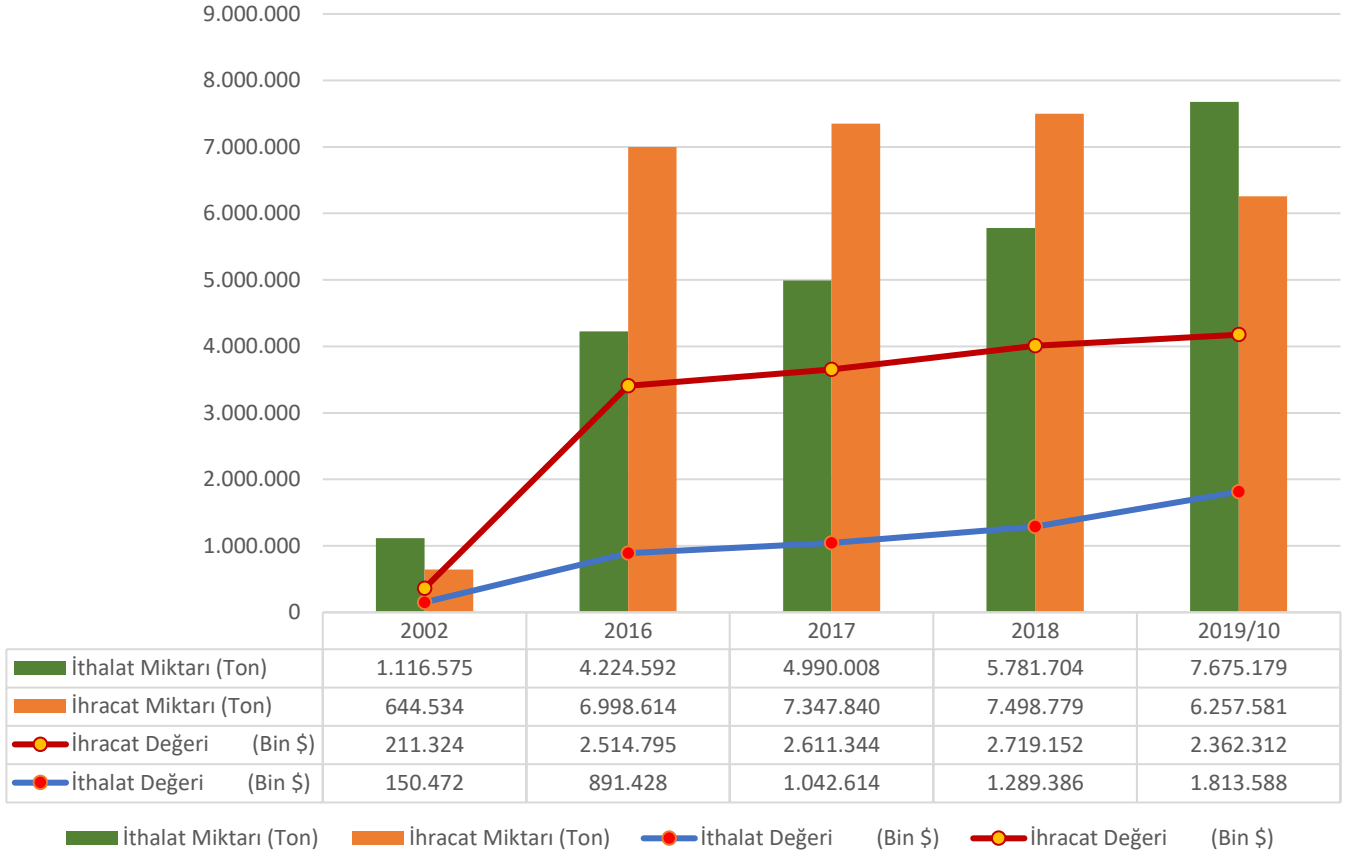

Yurtiçi buğday fiyatları hasat sezonunda yatay seyretmesine rağmen sezonun sona ermesiyle birlikte artış göstermiştir. Yerli ekmeklik buğday aralık ayı başı itibariyle geçen aya göre 10 \$/ton daha artarak 260 \$/ton civarında işlem görmektedir. En çok ithalat gerçekleştirdiğimiz Rusya buğday fiyatları geçen aya göre 10 \$ gerileyerek 190 \$/ton civarında seyretmektedir. Yurtiçi ve Rus ekmeklik **buğday fiyat farkı 60-70 \$/ton** aralığındadır.

Dünya Buğday TMO Fiyatı	6 Aralık 2018 (\$/ton)	6 Aralık 2019 (\$/ton)	Gümrük Vergisi Oranı	Gümrük Vergili Maliyeti (\$/ton)	«0» Gümrük Vergili Maliyet (\$/ton)
Rusya Ekmeklik (Azak)	204	194	45	323	227
Fransız Makarnalık	261	314	45	500	347

İthal ekmeklik buğday getirmenin maliyeti Navlun, Sigorta, Liman vs. masrafları sonucunda yurtdışı FOB fiyatının üzerine ortalama 32 \$/ton eklenerek hesaplanmıştır. Aralık başı itibariyle DİR kapsamında ülkeye getirilen "0" gümrük vergili Rusya ekmeklik buğdayın maliyeti yurtiçi buğday fiyatının yaklaşık 40 \$/ton altındadır.

DIŞ TİCARET VERİLERİ

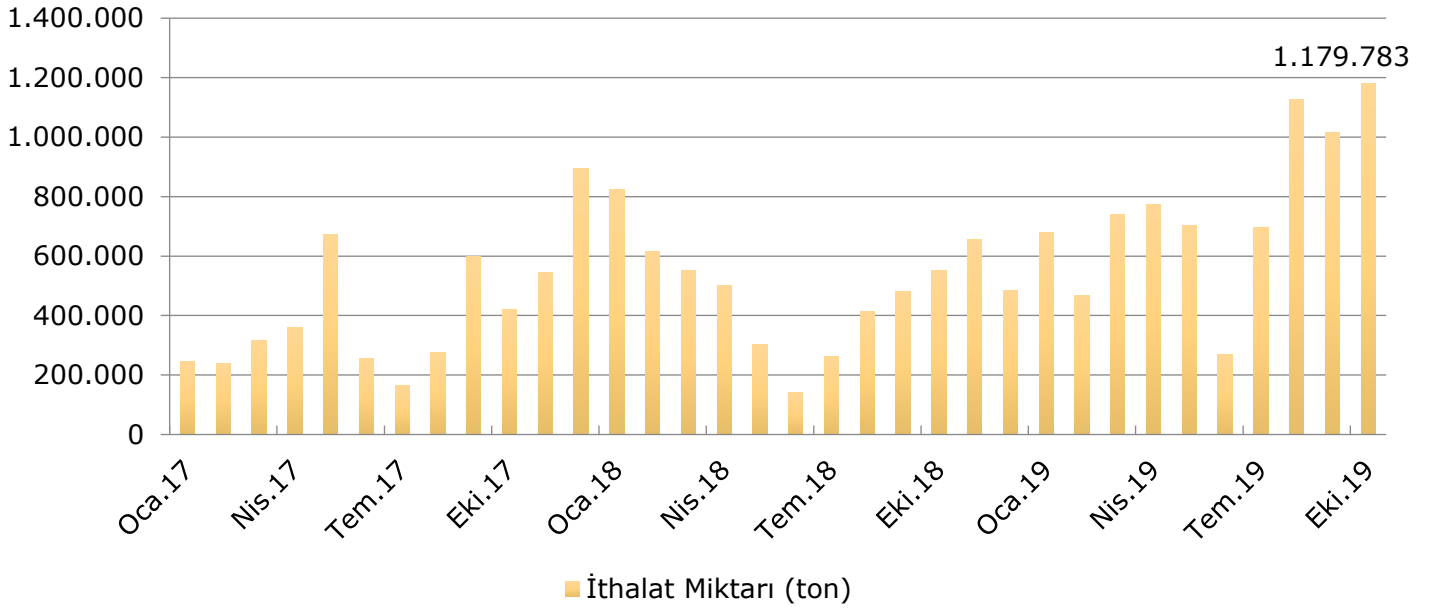

Ülkemizde buğday üretimi kendi ihtiyacımıza yetecek düzeydedir. Bununla birlikte ithalatlar mamul madde ihracatına yönelik Dâhilde İşleme Rejimi (DİR) kapsamında yapılmaktadır. Son 18 yılda **59 milyon ton buğday ithalatına karşılık 73 milyon ton buğday karşılığı mamul madde** (un, makarna, bulgur, irmik, bisküvi) ihracatı yapılmıştır. Değer olarak bakıldığında ihracatımız ithalatımızdan **net 12 milyar \$ fazladır**.

Mamul madde ihracatındaki artış ve bu artışa bağlı olarak sanayicinin ham madde ihtiyacının artması, sezona stoklarının boş girilmesi ithalatı artırmıştır. Ayrıca DİR kapsamındaki ithalat rejiminin (önce ithalat sonra ihracat şeklinde) değiştirilmesi ve ithalatın ihracat gibi aylara düzgün yayılmaması, sektörün elinde bulundurduğu eski Dâhilde İşleme İzin Belgelerini kullanmaları ve sezon başında uygun fiyatlardan faydalanarak hızlı bir ithalat yapılması bu yılki ithalatı artırmış olup **sezon sonunda mamul madde ihracatının artacağı** öngörülmektedir.

Her ne kadar **2019 yılında ithalat miktarı ihracat miktarından fazla** gerçekleşmiş olsa da değer bakımından incelendiğinde **Ekim ayı itibariyle ihracat değeri ithalat değerinden 550 milyon \$ fazladır**.

BUĞDAY İTHALAT MİKTARI

Aylar bazında ithalat rakamları incelendiğinde hasatın devam ettiği dönemde ithalat en düşük seviyeye gerilemiştir. Ancak Ağustos, Eylül ve Ekim aylarında 1 milyon tonun üzerine çıkmıştır. Türkiye önemli bir buğday mamul madde ihracatçısı ülke olarak ihracat miktarını ve katma değerli döviz gelirini arttırmaya devam etmektedir.

BUĞDAY MAMULLERİ İHRACATI

Yıllar	Un (Ton)	Makarna (Ton)	Bulgur (Ton)	İrmik (Ton)	Bisküvi (Ton)	TOPLAM		
						(Ton)	(Bin \$)	Buğday Karşılığı (Ton)
2016	3.532.690	831.139	276.439	39.621	407.956	5.087.846	2.514.796	6.998.614
2017	3.489.624	1.055.256	257.298	59.659	442.632	5.304.469	2.611.344	7.347.840
2018	3.308.362	1.206.750	262.094	80.152	467.961	5.325.320	2.691.954	7.416.177
2019/10	2.696.160	1.066.756	206.964	71.486	412.839	4.454.205	2.341.882	6.210.135

2019 yılının ilk 10 aylık mamul madde **ihracatının buğday karşılığı 6,2 milyon ton** olup **2,34 milyar \$'lık** bir değere sahiptir. 230 \$/ton değerindeki ithalat ile ülkemize getirilen buğday işlenerek % 60'lık bir katma değer artışı elde edilmiş, 377 \$/ton değerindeki ihracat ile başta Ortadoğu ve Afrika olmak üzere 165 ülkeye un, makarna, bulgur, irmik ve bisküvi gönderilmiştir. Geçmiş yıllarda ihracattan elde edilen ortalama katma değer 360 \$/ton iken ilk 10 ayda 17 \$ daha artış göstererek 377 \$/ton'a yükselmiştir.

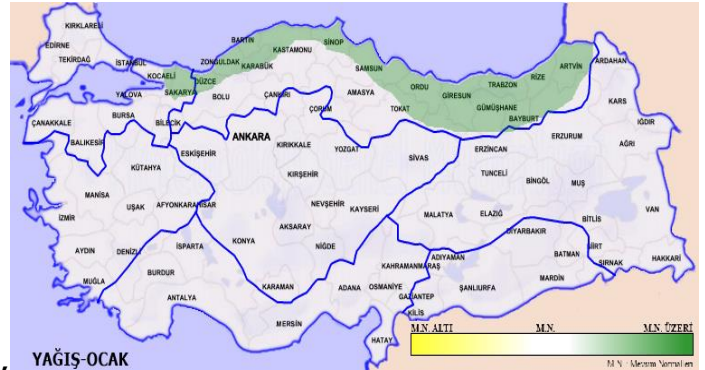
2019/2020 SEZONU ÖNGÖRÜSÜ

2019/2020 sezonu için; Bakanlığın ödemiş olduğu havza bazlı fark ödemesi hububat desteğini 5 krş/kg'dan 10 krş/kg'a ve gübre desteğini 4 TL/da'dan 8 TL/da'a çıkararak % 100'lük artışa gitmesi, buğday fiyatlarının yüksek seyretmesi, gübre fiyatlarının geçen yıla göre düşmesi, mazot fiyatlarının artış göstermemesi sebebiyle buğday ekiliş alanlarının artacağı tahmin edilmektedir. Pamuk üreticilerinin münavebe uygulaması nedeniyle farklı bir ürüne yönelmek zorunluluğu sebebiyle özellikle Güneydoğu Anadolu Bölgesinde sululu alanlarda **makarnalık buğday ekilişlerinin artacağı** öngörülmektedir.

Kasım ayı itibariyle TİGEM ve Tarım Kredi **sertifikalı buğday tohum satışlarında** geçen yıla oranla **%15 ila %25 oranında artış** yaşanmıştır. Bununla birlikte sertifikalı tohum maliyetinden tasarruf etmek amacıyla geçen sezon arpa ekilişi yapan üreticiler, bu sezon için yine kendi hasat ettiği üründen tohumluk ayırarak ekilişlerini gerçekleştirmişlerdir.

Üretimin büyük çoğunluğunu oluşturan günlük ekilişler Güneydoğu Anadolu ve kıyı illerinde kısmi olarak devam etmekle birlikte **Doğu ve İç Anadolu Bölgesinde tamamlanmıştır.**

Ekim ve kasım ayının normalden sıcak ve normale göre % 50 daha az yağış olması sebebiyle ekilişlerin tamamlanıp çimlenmenin beklendiği bölgelerde çıkış problemleri yaşanmıştır. **Kasım sonu ve aralık başı** itibariyle beklenen yağışın yurt genelinde gerçekleşmesi ile çıkışlar hızlanmıştır. Ancak geç ekim yapılan bölgelerde filizlenme olması için hava şartlarının biraz daha ılıman seyretmesine ihtiyaç vardır. **Aralık** ayında hava **sıcaklıklarının normalin 1 ila 2 derece üzerinde** seyretmesi, bitkinin ihtiyaç duyduğu sıcaklıkları olarak **kök gelişimine olumlu** etkide bulunacaktır.

Meteoroloji Genel Müdürlüğü **ocak ayı** tahminlerine göre **hava sıcaklığının** yurdun **iç ve kuzeybatı** kesimlerinde mevsim normallerinin **0.5 ila 1 derece üzerinde**, **diğer yerlerde** ise **mevsim normalleri civarında** seyredeceği beklenmektedir.

Yağışın, Marmara'nın kuzeydoğusu, Batı ve Orta Karadeniz kıyıları ile Doğu Karadeniz'de mevsim **normallerinin üzerinde**, **diğer yerlerde** ise **mevsim normalleri** civarında gerçekleşeceği öngörülmektedir.

DEĞERLENDİRME

Genel olarak bu sezon dünya üretiminde yaşanan artışla ihracatçı ülkelerin fiyatları düşmüştür. Ancak ülkemizde buğday ekiliş alanlarının azalması ve yeterli miktarda ilaç ve gübre kullanılamaması üretimde düşüşe, fiyatlarda yükselişe sebep olmuştur.

Yurtiçi tüketimin artması, mamul madde ihracatının artması, geçen sezon yurtdışı fiyatların yüksek olması sebebiyle ihracata giden mamul madde için gerekli hammaddenin stoklardan kullanılması, bu sezon için ihracatçı ülkelerin fiyatlarının düşük seyretmesi DİR kapsamında buğday ithalatını artırmıştır.

Lider konumda olduğumuz ve büyüme potansiyeli olan mamul madde sektörünün, bu konumunun sürdürülebilirliği açısından hammadde ihtiyacının öncelikle yurtdışından temin edilmesi önem arz etmektedir.

Tüketim Arttı	2017 18,2 milyon ton	2018 19 milyon ton (Tahmin)	2019 19 milyon ton (Tahmin)
İhracat Arttı	2017 7,3 milyon ton	2018 7,4 milyon ton	2019-Ekim 6,2 milyon ton
DİR Kapsamında İthalat Arttı	2017 5 milyon ton	2018 5,8 milyon ton	2019-Ekim 7,6 milyon ton
Yurtiçi Fiyat Arttı	2017 Aralık 1.000 TL/ton(260\$/ton)	2018 Aralık 1.300 TL/ton(225\$/ton)	2019 Aralık 1.500 TL/ton(260\$/ton)

2019-2020 sezonu için satış **fiyatlarının artması**, hububat havza bazlı fark ödemesi ve gübre **desteklerinin %100 artırılması** ve pamuktan beklenen alansal yönelmeler ile çiftçilerin özellikle **makarnalık buğdaya yönelerek ekim alanlarını artıracığı** öngörülmektedir. **Ekmeklik buğday** da ise **bu sezonun bir miktar üzerinde** ekiliş olacağı tahmin edilmektedir.

HAZIRLAYAN

Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
Tarım Havzaları Daire Başkanlığı

☎ 0 312 258 84 03

✉ urunmasalari@tarimorman.gov.tr